

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

Zavod za zaštitu okoliša i prirode

This Project is funded by the
European Union

Unaprjeđenje podataka o otpadu od plastike u Republici Hrvatskoj

Metodološki priručnik za sakupljanje podataka i izvješćivanje o laganim plastičnim vrećicama za nošenje

ESTAT-2020-PA8-E-ENVACC
Project HRPWD
Milestone MS5

Metodološki priručnik za sakupljanje podataka i izvješćivanje o laganim plastičnim vrećicama za nošenje

Unaprjeđenje podataka o otpadu od plastike u Republici Hrvatskoj (HRPWD)

Broj Ugovora o dodjeli sredstava: 101023125

Nositelj projekta:

Ministarstvo gospodarstvo i održivog razvoja, Zavod za zaštitu okoliša i prirode

Radnička cesta 80/7, 10000 Zagreb

Priredila: Laila Gumhalter Malić

Kontakt e-mail: statistike.otpada@mingor.hr

Datum dokumenta: prosinac 2022.

Slika naslovnice: Photo by [Masha Kotliarenko](#) on [Unsplash](#)

Sadržaj ovog priručnika predstavlja isključivo viđenje autora i njegova je isključiva odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija sadržanih u ovom dokumentu.

Sadržaj

Popis kratica	2
1. Uvod	3
2. Opseg i definicije	4
3. Upute za popunjavanje tablica izvješćivanja	7
3.1. Smjernice za ispunjavanje tablice 6	8
4. Smjernice za popunjavanje metapodataka i izvješća o kvaliteti	10
4.1. Metapodaci	10
4.2. Izvješće o kvaliteti	10
Opis korištenih metoda	10
Točnost podataka	11
Prevladavanje uobičajenih problema s izvješćima o kvaliteti	12

Popis kratica

DZS	Državni zavod za statistiku
EK	Europska komisija
EPR sustav	Sustav proširene odgovornosti proizvođača (Extended Producer Responsibility)
EUROSTAT	Statistički ured Europske unije
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HOK	Hrvatska obrtnička komora
HRPWD	Projekt „Unaprjeđenje podataka o otpadu od plastike u Republici Hrvatskoj“
MINGOR	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
PRODCOM	Istraživanja Proizvodnje i prodaje industrijskih proizvoda
RH	Republika Hrvatska

1. Uvod

Svrha ovog dokumenta je davanje uputa za izvješćivanje o potrošnji laganih plastičnih vrećica za nošenje na temelju odredbi Provedbene odluke Komisije (EU) 2018/896 o utvrđivanju metodologije za izračun godišnje potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje (dalje u tekstu Odluka 2018/896)¹, u skladu sa Direktivom (EU) 2015/720 o izmjeni Direktive 94/62/EZ u pogledu smanjenja potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje (dalje u tekstu Direktiva 2015/720² i PPW Direktiva³). U hrvatsko zakonodavstvo navedene su Direktive i Odluke prenesene Zakonom o gospodarenju otpadom (NN 084/2021)⁴ i Pravilnikom o ambalaži i otpadnoj ambalaži (NN 88/15, 78/16, 116/17, 14/20, 144/20)⁵

Ovaj priručnik donosi pristup za odabir jedne od četiri tablice za izvješćivanje navedene u dodatku Odluke 2018/896. Nacionalna potrošnja lakih plastičnih vrećica za nošenje može se prijavljivati po po broju ili masi ovisno o načinu mjerenja potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje koje je povezano s uvedenim mjerama smanjenja potrošnje i pristupima mjerenja koji se primjenjuju. Također, priručnik pruža smjernice o tome kako ispuniti Izvješće o kvaliteti podataka (u daljnjem tekstu „Izvješće o kvaliteti”).

U sklopu Radnog paketa 2 projekta „Unaprjeđenje podataka o otpadu od plastike u Republici Hrvatskoj“ (Projekt HRPWD) kojeg provodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, a sufinanciranog od strane EUROSTAT-a kroz program Horizon 2020, između ostaloga je planirana izrada metodologije za prikupljanje podataka na nacionalnoj razini sukladno zahtjevima PPW Direktive s naglaskom na izmjenju Direktivom 2015/720 i Direktive (EU) 2019/904 o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš (dalje u tekstu SUP Direktiva)⁶.

U svrhu izrade metodologije za prikupljanje podataka na nacionalnoj razini nastao je i ovaj dokument, koji predstavlja neslužbeni prijevod i nacionalnu prilagodbu istoimenog dokumenta Europske komisije „Guidance for reporting annual consumption of lightweight plastic carrier bags according to Commission Implementing Decision (EU) 2018/896“

Provedbeni akt kojim se utvrđuje format izvješćivanja usvojen je 19. lipnja 2018. godine, uz stupanje na snagu danom donošenja. Obveza početka izvješćivanja o potrošnji laganih i vrlo laganih plastičnih vrećica za nošenje propisana je do kraja lipnja 2020., a odnosila se na 2018. godinu (počevši od svibnja - prosinca 2018.). Godišnji podaci o potrošnji laganih i vrlo laganih plastičnih vrećica za nošenje prijavljuju se elektroničkim putem unutar 18 mjeseci od završetka izvještajne godine za koju su prikupljeni podaci.

¹ [Provedbena odluka Komisije \(EU\) 2018/896 od 19. lipnja 2018. o utvrđivanju metodologije za izračun godišnje potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje i izmjena Odluke 2005/270/EZ.](#)

² [Direktiva \(EU\) 2015/720 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o izmjeni Direktive 94/62/EZ u pogledu smanjenja potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje](#)

³ [Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 94/62/EZ od 20. prosinca 1994. o ambalaži i ambalažnom otpadu](#)

⁴ [Zakon o gospodarenju otpadom \(NN 84/21\)](#)

⁵ [Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži \(NN 88/15, 78/16, 116/17, 14/2020 i 144/20\)](#)

⁶ [Direktiva \(EU\) 2019/904 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš](#)

2. Obuhvat, napomene i definicije

Odluka 2018/896 zahtijeva od država članica da izračunaju i izvješćuju podatke o godišnjoj potrošnji svih laganih plastičnih vrećica za nošenje na svom teritoriju.

Lagane plastične vrećice za nošenje definirane su Direktivom 2015/720 kao vrećice za nošenje, sa ili bez ručke, koje su izrađene od plastike i koje se isporučuju kupcima na prodajnom mjestu robe ili proizvoda, a imaju debljinu stijenke ispod 50 mikrona.

Direktiva 2015/720 zahtijeva od država članica da poduzmu mjere za postizanje trajnog smanjenja potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje na svom teritoriju.

Mjere smanjenja potrošnje uključuju jedno ili oboje od sljedećeg:

- a) donošenje mjera kojima se osigurava da godišnja razina potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje ne prelazi 90 komada po osobi do 31. prosinca 2019. i 40 komada po osobi do 31. prosinca 2025., ili ekvivalentne ciljeve utvrđene u masi. Vrlo lagane plastične vrećice mogu biti isključene iz ciljeva nacionalne potrošnje;
- b) usvajanje instrumenata koji osiguravaju da se do 31. prosinca 2018. lagane plastične vrećice za nošenje ne daju besplatno na prodajnom mjestu robe ili proizvoda, osim ako se ne implementiraju jednako učinkoviti instrumenti. Vrlo lagane plastične vrećice mogu biti isključene iz tih mjera.

Države članice **dužne su izračunati i prijaviti godišnje podatke o potrošnji laganih plastičnih vrećica za nošenje** u svrhu praćenja njihove izvedbe u skladu sa zahtjevom za smanjenje iz Direktive 2015/720. Stoga je potrebno osigurati da podaci dolaze iz izvora koji predstavljaju najpotpuniju moguću pokrivenost i prikaz potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje na teritoriju RH, uključujući ne samo podatke gospodarskih subjekata, već i podatke iz drugih izvora prema potrebi.

U RH podaci o količinama vrećica stavljenim na tržište dolaze iz Sustava proširene odgovornosti proizvođača⁷ (dalje u tekstu EPR sustav) uspostavljenog za otpadnu ambalažu kao jednu od posebnih kategorija otpada. Sustavom upravlja Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (dalje u tekstu FZOEU). Svaki proizvođač i uvoznik koji na tržište stavlja plastične vrećice za nošenje ima obvezu prijave količina stavljenih na tržište za svaku kategoriju vrećica (plastične vrećice s debljinom stijenke < 15 mikrona, plastične vrećice s debljinom stijenke $\geq 15 < 50$ mikrona i plastične vrećice s debljinom stijenke ≥ 50 mikrona). Količine se prijavljuju FZOEU-u kvartalno na obrascu AO10 - izvješće o vrsti i količini jednokratne ambalaže. Ovakav način prijave primjenjuje se do uspostave Registra gospodarenja posebnim kategorijama otpada (dalje u tekstu Registar), sukladno čl. 29. Pravilnika. Naknada gospodarenja otpadnom ambalažom propisana je Uredbom o gospodarenju otpadnom ambalažom (NN 97/15, 7/20, 140/20) i iznosi 1.500,00 kn za tonu plastičnih vrećica stavljenih na tržište RH te se odnosi na sve tri kategorije vrećica o kojima su subjekti dužni izvješćivati.

⁷ Sustav proširene odgovornosti proizvođača je skup mjera koje se poduzimaju kako bi se osiguralo da proizvođači proizvoda snose financijsku ili organizacijsku odgovornost za fazu „otpad“ u životnom ciklusu proizvoda.

Unakrsna provjera i kontrola podataka, kao i uključivanje nedostajućih podataka mogu se provesti kroz ciljana istraživanja te korištenjem podataka iz sekundarnih izvora kao što su podaci Hrvatske gospodarske komore (HGK) i podaci Državnog zavoda za statistiku (DZS) dobiveni putem Istraživanja Proizvodnje i prodaje industrijskih proizvoda (PRODCOM).

Napomena o vrlo laganim plastičnim vrećicama za nošenje

Vrlo lagane plastične vrećice za nošenje definirane su Direktivom 2015/720 kao vrećice za nošenje, sa ili bez ručke, izrađene od plastike, koje se isporučuju kupcima na prodajnom mjestu robe ili proizvoda i koje imaju debljinu stijenke ispod 15 mikrona. Njihova primjena mora biti u higijenske svrhe ili kao primarno pakiranje za rasutu hranu kada to pomaže u sprječavanju rasipanja hrane.

Sukladno Zakonu o gospodarenju otpadom (NN 84/21) od 1. siječnja.2022. na snagu je stupila zabrana stavljanja na tržište laganih plastičnih vrećica za nošenje uz iznimku vrlo laganih plastičnih vrećica za nošenje. Međutim, donošenjem novog Pravilnika u 2023. očekuje se uvođenje dodatne mjere obveznog naplaćivanja vrlo laganih plastičnih vrećica na prodajnom mjestu robe ili proizvoda od strane prodavatelja.

Vrlo lagane plastične vrećice za nošenje, bez obzira na primjenu blažih mjera ili čak nepostojanje mjera za smanjenje potrošnje, podliježu zahtjevima za izvješćivanje sukladno Odluci 2018/896.

Napomena o izuzećima

U RH gospodarski subjekti koji ulaze u definiciju „mali proizvođač“ ne podliježu obvezi plaćanja naknada gospodarenja otpadnom ambalažom, ali nisu oslobođeni zahtjeva za izvješćivanjem. Izvješća se, do uspostave Registra, dostavljaju FZOEU-u do 01.ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu putem obrasca AO10.

Pod pojmom „**mali proizvođač**“ misli se na pravnu ili fizičku osobu – obrtnika koja na profesionalnoj osnovi razvija, proizvodi, prerađuje, obrađuje, prodaje, unosi ili uvozi, odnosno stavlja na tržište na području RH proizvode pakirane u ambalažu u količinama manjim od onih propisanih Pravilnikom:

300 kg ambalaže od stakla

100 kg ambalaže od papira, kartona i višeslojne (kompozitne) ambalaže s pretežno papir-kartonskom komponentom

50 kg ambalaže od metala

50 kg ambalaže od plastike

50 kg ambalaže od drva

50 kg ambalaže od ostalih ambalažnih materijala

Ukoliko gospodarski subjekt na tržište stavlja količinu plastične (polimerne) ambalaže (u koju ubrajamo i plastične vrećice za nošenje) manju od 50 kg, ali istovremeno prelazi

propisane pragove za ambalažu stavljenju na tržište od drugih materijala dužan je plaćati naknadu za svu ambalažu stavljenju na tržište u referentnoj godini.

U RH nije propisano izuzeće iz mjera smanjenja potrošnje za plastične vrećice na biološkoj osnovi, biorazgradive ili kompostabilne (vrlo) lagane plastične vrećice za nošenje.

Napomena o vrećicama s debljinom stijenke od 50 mikrona ili više

Tablice za izvješćivanje sadrže polja za dobrovoljno izvješćivanje o potrošnji plastičnih vrećica za nošenje debljina stijenki od 50 mikrona ili više. U RH je propisana obveza izvješćivanja o stavljanju na tržište ove kategorije plastičnih vrećica za nošenje što omogućuje praćenje promjena u obrascima potrošnje tijekom vremena, kao npr. povećava li se potrošnja vrećica stijenki od 50 mikrona ili više, kako se potrošnja laganih plastičnih vrećice za nošenje smanjuje zbog uvođenja mjera.

Uz ovu novu kategoriju, u upitnik su uključena i neka dodatna pitanja o zamjeni drugim materijalima (list 'Metapodaci'). To može biti korisno u stvaranju detaljnije slike o potrošnji vrećica za nošenje. Informacije o broju ili masi neplastičnih vrećica (npr. papirnate ili tekstilne vrećice) u RH trenutno nisu dostupne Zavodu te je potrebno osmisliti način dobivanja navedenih podataka putem Istraživanja ili korištenjem sekundarnih izvora podataka kao što su podaci iz Istraživanja PRODCOM, podaci HGK i dr.

Napomena o vrećicama za kompostiranje

Lagane plastične vrećice koje se mogu kompostirati moraju biti uključene u prijavljene brojke potrošnje što je u RH omogućeno kroz EPR sustav jer ne postoje propisana izuzeća od obaveza plaćanja naknade i izvješćivanja za ovu kategoriju laganih plastičnih vrećica za nošenje.

3. Upute za popunjavanje tablica izvješćivanja

Prilog Odluke 2018/896 sadrži četiri tablice za izvješćivanje (tablice 4, 5, 6 i 7) od kojih je potrebno ispuniti barem jednu (primarnu) tablicu ovisno o pristupima i provedenim mjerama za nadzor i smanjenje potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje na teritoriju RH. Odabrana primarna tablica postaje obavezna tablica za izvješćivanje, dok se ostale tablice popunjavaju dobrovoljno, ukoliko postoje podaci. Podaci za sve metode izračuna moraju dolaziti od gospodarskih subjekata te biti dopunjeni drugim izvorima kako bi se osigurala što potpunija pokrivenost i najpotpuniji podaci.

U Tablici 3-1 predstavljen je vodič za odabir tablice za izvješćivanje iz priloga Odluke, ovisno o metodama prikupljanja podataka i mjerama smanjenja potrošnje

Tablica 3-1: Odabir odgovarajuće tablice za izvješćivanje

Metodologija za izvješćivanje na temelju....	Vrsta podataka o potrošnji laganih plastičnih vrećica za nošenje	Metodologija za prikupljanje podataka	Tablica za izvješćivanje
broja laganih plastičnih vrećica koje se troše svake godine...	Broj laganih plastičnih vrećica stavljenih na tržište	Podaci se NE PRIKUPLJAJU putem obveznih poreza, pristojbi ili nameta	Tablica 4.
	Broj laganih plastičnih vrećica za nošenje izračunat iz obveznih poreza, naknada ili nameta	Podaci se PRIKUPLJAJU putem obveznih poreza, pristojbi ili nameta	Tablica 5.
mase laganih plastičnih vrećica koje se troše svake godine...	Masa laganih plastičnih vrećica stavljenih na tržište	Podaci se NE PRIKUPLJAJU putem obveznih poreza, pristojbi ili nameta	Tablica 6.
	Masa laganih plastičnih vrećica izračunata iz obveznih poreza, naknada ili nameta	Podaci se PRIKUPLJAJU putem obveznih poreza, pristojbi ili nameta	Tablica 7.

Sukladno načinu sakupljanja administrativnih podataka o količinama plastičnih vrećica za nošenje stavljenih na tržište RH za prijavu podataka o potrošnji plastičnih vrećica za nošenje u RH koristi se Tablica 6 čije ispunjavanje je dalje u dokumentu detaljnije objašnjeno.

3.1. Smjernice za ispunjavanje tablice 6

Tablicu 6 trebaju koristiti one države članice koje odluče izračunati svoju godišnju potrošnju laganih plastičnih vrećica kao ukupnu masu ovih vrećica koje se stavljaju na nacionalno tržište, u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (a) Provedbene odluke Komisije (EU) 2018/896.

Tablica 3-2: Izvještavanje o laganim vrećicama za nošenje Tablica 6

TABLICA 6. - Godišnja potrošnja laganih plastičnih vrećica za nošenje izračunana u skladu s metodologijom utvrđenom u članku 3. stavku 1. točki (a) Provedbene odluke (EU) 2018/896				
Masa laganih plastičnih vrećica za nošenje stavljenih na tržište				
DRŽAVA		Standardna fusnota		Objašnjenje fusnota
REFERENTNA GODINA				
Masa laganih plastičnih vrećica za nošenje stavljenih na tržište (u tonama)				
Od kojih vrećice sa stijenkom debljine < 15 mikrona				
Od kojih vrećice sa stijenkom debljine 15 < 50 mikrona				
Ponderirana prosječna masa po laganoj plastičnoj vrećici za nošenje o kojoj su izvijestili gospodarski subjekti (u gramima)				
Sa stijenkom debljine < 15 mikrona				
Sa stijenkom debljine 15 < 50 mikrona				
Masa plastičnih vrećica za nošenje sa stijenkom debljine ≥ 50 mikrona stavljenih na tržište (u tonama)				
Ponderirana prosječna masa po plastičnoj vrećici za nošenje sa stijenkom debljine ≥ 50 mikrona stavljenih na tržište (u gramima)				
Boje pozadine ćelija:				
Bijelo polje: dostava podataka je obvezna.				
Plavo polje: dostava podataka je dobrovoljna.				
Žuto polje: fusnote i njihova objašnjenja (kad je primjenjivo)				
B - prekid u vremenskoj seriji				
E - procjena				
P - privremeni podatak				

Podaci za ovu metodu izračuna dolaze od gospodarskih subjekata (EPR sustava), a kako bi se osigurala što potpunija pokrivenost podaci bi trebali biti dopunjeni drugim izvorima (ciljanim istraživanjima i podacima iz sekundarnih izvora kao što su podaci HGK i podaci PRODCOM Istraživanja).

Ukoliko se prijava godišnje potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje radi prema masi obavezno je prijaviti ponderiranu prosječnu masu po laganoj plastičnoj vrećici za nošenje, kako su izvijestili gospodarski subjekti. U RH podaci o prosječnoj masi vrećica također dolaze iz EPR sustava jer subjekti koji na tržište stavljaju plastične vrećice za nošenje imaju obavezu prijave količina stavljenih na tržište u jedinici mase kao i u broju komada. **Prosječnu masu vrećica po kategorijama potrebno je prijaviti do treće znamenke (miligrama) kako bi se omogućio valjan izračun ukupne količine potrošenih laganih plastičnih vrećica za nošenje.**

Obvezni podaci

Za potrebe izračuna prema metodi iz članka 3. stavku 1. točki (a) Odluke 2018/896, obvezno je dostaviti podatke za „Masu laganih plastičnih vrećica za nošenje stavljenih na tržište (u tonama)“. Kako bi se omogućilo usporedivost podataka među državama članicama, potrebno je količine zaokružiti na jednu decimalu tj. navesti do najbliže 0,1 tone.

Potrebno je unijeti ukupnu masu laganih plastičnih vrećica za nošenje stavljenih na nacionalno tržište za referentnu godinu. To bi se trebalo izračunati kao zbroj ukupne mase svih laganih plastičnih vrećica za nošenje za koje su gospodarski subjekti prijavili da ih stavljaju na nacionalno tržište. Konačna brojka trebala bi biti za sve plastične vrećice ispod 50 mikrona koje se konzumiraju na nacionalnom teritoriju, uključujući vrećice izuzete iz nacionalnih mjera smanjenja potrošnje.

Također je obavezno dostaviti podatke za „Ponderiranu prosječnu masu po laganoj plastičnoj vrećici prema podacima gospodarskih subjekata (u gramima)“. Brojka koja se mora prijaviti je prosječna masa laganih plastičnih vrećica za nošenje (u gramima, zaokruženo na tri znamenke) stavljenih na tržište, ponderirane kako bi se uzela u obzir ukupna masa laganih plastičnih vrećica za nošenje stavljenih na tržište unutar određenih raspona klasa masa vrećica koje su prijavili gospodarski subjekti.

Pružanje podataka o prosječnim masama laganih plastičnih vrećica za nošenje omogućit će da se podaci o potrošnji navedeni u masi pretvore u podatke o potrošnji u brojevima, tako da se podaci koje su prijavile različite države članice mogu usporediti, bez obzira jesu li različiti skupovi podataka prijavljeni prema masi ili broju.

Dobrovoljni podaci

Za potrebe izračuna prema metodi iz članka 3. stavku 1. točki (a) Odluke 2018/896 dostavljaju se podaci za ukupnu „Masu laganih plastičnih vrećica stavljenih na tržište“. Prijava razdiobe podataka po kategorijama za vrećice s debljinom stijenke < 15 mikrona i podaci za vrećice s debljinom stijenke od 15 < 50 mikrona je dobrovoljna.

Za „Masu plastičnih vrećica s debljinom stijenke ≥ 50 mikrona koje se stavljaju na tržište“, treba unijeti masu plastičnih vrećica za nošenje od 50 mikrona ili više koje se stavljaju na tržište. Ukoliko se prijavljuje masa plastičnih vrećica s debljinom stijenke ≥ 50 mikrona koje se stavljaju na tržište, potrebno je uključiti i ponderiranu prosječnu masu ovih plastičnih vrećica (u gramima).

U RH kroz EPR sustav prikupljaju se točni podaci za sve tri kategorije vrećica te nije potrebno raditi procjene količina po kategorijama kako bi se dostavili podaci na dobrovoljnoj bazi.

4. Smjernice za popunjavanje metapodataka i izvješća o kvaliteti

4.1. Metapodaci

Tablica metapodataka sadrži dodatna pitanja osmišljena kako bi se EUROSTAT-u pružilo temeljito razumijevanje kontekstualne pozadine korištene metodologije izračuna potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje, kao i mjere za smanjenje potrošnje i njihov međusobni odnos.

Pružanjem ovih informacija države članice omogućuju Europskoj komisiji točnu procjenu njihove usklađenosti s Direktivom (EU) 2015/720 i Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2018/896. Kao što je navedeno drugdje u smjernicama, postoje određene okolnosti u kojima samo pružanje podataka o potrošnji možda neće točno odražavati napredak postignut kroz mjere smanjenja – posebno kada su vrećice ispod 15 mikrona isključene iz mjera smanjenja.

4.2. Izvješće o kvaliteti

Ispunjavanje izvješća o kvaliteti obavezan je zahtjev prema Provedbenoj odluci Komisije (EU) 2019/665. U izvješću o kvaliteti potrebno je pružiti što više pojedinosti.

Tekst u kurzivu unutar obrasca izvješća o kvaliteti pruža smjernice o tome kako ispuniti izvješće o kvaliteti.

Opis korištenih metoda

Potrebno je opisati metode prikupljanja podataka uz jasno navođenje institucija koje koriste pojedine metode. Potencijalne metode prikupljanja podataka uključuju:

- Ankete gospodarskih subjekata uz navođenje koje su gospodarski subjekti anketirani, o kojim su temama i zašto je odabrana metoda ankete. Potrebno je također navesti podatak o pokrivenosti tržišta od strane anketiranih gospodarskih subjekata te elaborirati reprezentativnost rezultata za cjelokupno tržište. Ankete bi se mogle koristiti, na primjer, tamo gdje se podaci o potrošnji ili podaci iz kojih se mogu izvesti brojke o potrošnji inače ne objavljuju putem službenih kanala. Ankete bi također mogle koristiti za prikupljanje podataka o određenim vrstama vrećica ili trgovaca na malo koji inače nisu obuhvaćeni metodologijom izračuna primarne potrošnje).
- Izvještavanje o podacima koji se generiraju kao dio administracije obveznih poreza ili pristojbi uz navođenje prirode obveznog poreza ili pristojbe, vrste informacija koje se prijavljuju, tko ih izvještava i kome se te informacije šalju. To može uključivati, na primjer, podatke koje su prikupili nacionalni porezni uredi kroz administraciju poreza proizvođača/ uvoznika na količine nosivih vrećica stavljenih na tržište. To također može uključivati podatke koje prikupljaju trgovci na malo temeljeno na prihodima ostvarenim od prodaje nosivih vrećica na prodajnom mjestu.
- Izvješćivanje podataka o vrećicama za nošenje koje predaju trgovci na malo gdje nema obveznih poreza, pristojbi ili pristojbi, ali postoji obaveza za trgovce na malo da prijave broj/težinu vrećica koje daju uz navođenje informacija koje se prijavljuju, tko ih prijavljuje i kome se informacije dostavljaju.

- Procjene koje su izradili državni odjeli, istraživački instituti ili konzultantske kuće, a koje se koriste za ispravljanje nedostataka u podacima koje su dostavili gospodarski subjekti ili za pružanje unakrsne provjere podataka. Potrebno je pružiti pojedinosti o nedostacima podataka kojima se takve procjene namjeravaju pozabaviti i o razini pouzdanosti povezanoj sa sposobnošću procjena da se pozabave nedostacima podataka. Takvi nedostaci podataka mogu uključivati, na primjer, razlike između vrećica različitih debljina stijenki ili brojke za vrećice koje dostavljaju gospodarski subjekti koji potpadaju pod iznimke što znači da nisu drugačije predstavljene u podacima. Primjer unakrsne provjere može biti kada se brojke za vrećice koje proizvođači/uvoznici stavljaju na tržište uspoređuju s podacima o prodaji.)

Točnost podataka

1. Opis glavnih problema koji utječu na točnost podataka o godišnjoj potrošnji laganih plastičnih vrećica za nošenje, uključujući pogreške u vezi s uzorkovanjem, obuhvatom, mjerenjem, obradom i neodgovorom. Potrebno je navesti slijedeće informacije koje će pomoći u opravdavanju točnosti metodologije:
 - Veličine korištenih uzoraka podataka.
 - Sve procjene koje su napravljene kod ekstrapolacije podatka.
 - Svi kriteriji male vrijednosti ili druga izuzeća od gospodarskih subjekata koji prijavljuju podatke, na primjer kada samo gospodarski subjekti određene veličine (broj osoblja, promet itd.) moraju podnijeti izvješća.
 - Sve ispravke podataka učinjene kako bi se objasnilo postojanje kriterija male vrijednosti ili drugih izuzeća (npr. procjene državnih odjela, istraživačkih instituta ili konzultanata).
 - Sva izuzeća za vrste laganih plastičnih vrećica za nošenje uključena u izvješćivanje, na primjer kada su isključene vrećice određene debljine stijenke (u mikronima).
 - Svi gubici u lancu opskrbe između mjesta prikupljanja podataka i mjesta prodaje (na primjer, ako se podaci prikupljaju od proizvođača/uvoznika, može doći do gubitaka prije nego što vrećice dođu do potrošača, npr. ako su vrećice oštećene duž lanca opskrbe ili postanu otpad zbog promjene brendiranja maloprodaje).
 - Svi slučajevi u kojima gospodarski subjekti koji su obvezni prijaviti nisu prijavili. Ako nisu svi gospodarski subjekti prijavili podatke, potrebno je pružiti najbolju moguću procjenu tržišnog udjela (u postotku) koji zapravo predstavljaju podaci dobiveni od gospodarskih subjekata.
 - Sve ispravke podataka učinjene kako bi se uzeli u obzir slučajevi kada gospodarski subjekti nisu podnijeli izvješća (npr. procjene državnih odjela, istraživačkih instituta ili konzultanata).
 - Sve ispravke podataka vezane uz tzv. „free-riders-e“ tj. subjekte koji izbjegavaju svoje zakonske obveze sudjelovanja u EPR shemama. Ako su takve ispravke rađene, potrebno je dostaviti pojedinosti o tome kako je to učinjeno.
 - Svi slučajevi u kojima se izvješćivanje gospodarskih subjekata provodi na dobrovoljnoj osnovi. Ako bilo koji gospodarski subjekt dobrovoljno izvješćuje (tj. u nacionalnom zakonodavstvu ne postoji obvezna obveza izvješćivanja), treba navesti postotak tržišnog udjela s obaveznom prijavom i postotak tržišnog udjela koji dobrovoljno izvješćuje. Ove informacije potrebno je osigurati za sve skupine gospodarskih subjekata (npr. ako

izvješćuju i proizvođači i trgovci na malo, trebalo bi navesti tržišne udjele i za proizvođače vrećica i za trgovce na malo).

- Sve ispravke podataka učinjene kako bi se osigurala potpuna pokrivenost kada puni tržišni udio nije uračunat u obvezno i/ili dobrovoljno izvješćivanje (npr. procjene koje su izradili državni odjeli, istraživački instituti ili konzultantske kuće).
 - Sve potencijalne rizike oko načina na koji se podaci obrađuju, a koji mogu dovesti do pogrešaka. Na primjer, ako metodologija uključuje postupak u više koraka za prikupljanje podataka (npr. izvješćivanje gospodarskih subjekata industrijskim tijelima, izvješćivanje vladi) ili završni izračun koristi više skupova podataka (npr. podaci o masama vrećica stavljenim na tržište u kombinaciji s podacima nacionalne riznice o prihodu generirani putem obvezne naknade). Potrebno je opisati izazove kod korištenja metode kombiniranja izvora podataka.
2. Ako se podaci prijavljuju pomoću Tablice 6 potrebno je navesti izračune za postupak generiranja ponderirane prosječne mase po laganoj plastičnoj vrećici za nošenje. Potrebno je dostaviti informacije koje opisuju postupak izračuna u pet koraka koji je naveden pod pitanjem 4.2.
 3. Objašnjenje opsega i valjanosti istraživanja za prikupljanje podataka o godišnjoj potrošnji laganih plastičnih vrećica. Potrebno je pružiti što detaljnije informacije o:
 - Koliko i koji gospodarski subjekti (ili druge vrste organizacija) su anketirani te koje su informacije od njih tražene tim anketama.
 - Proces koji se koristi za odlučivanje koje gospodarske subjekte (ili druge vrste organizacija) treba anketirati, uključujući obrazloženje za bilo kakva isključenja unutar danih skupina (npr. ako su trgovci na malo anketirani, ali su trgovci na malo klasificirani kao mala i srednja poduzeća isključeni).
 - Koliko i koje vrste laganih plastičnih vrećica su uključene u istraživanja te jesu li neke vrste vrećica (npr. vrećice određene debljine stjenke (mikrona)) isključene i koliko ih je isključeno. Ako su određene vrste vrećica isključene potrebno je objasniti zašto je to tako.
 - Svim korištenim postupcima procjene.

Prevladavanje uobičajenih problema s izvješćima o kvaliteti

1. Pokrivenost tržišta

Pod pitanjem 4.1. važno je navesti tržišnu pokrivenost prijavljenih podataka. To uključuje pružanje pojedinosti o tome postoje li gospodarski subjekti izuzeti od nacionalnih zahtjeva za izvješćivanje i postoje li tzv. „free-riders-i“? Na primjer, ako se podaci prikupljaju putem izvješća proizvođača/uvoznika kao dio EPR zahtjeva, potrebno je navesti:

- Koji je udio proizvođača/uvoznika obuhvaćen EPR sustavom;
- Koji je udio proizvođača/uvoznika izuzet od zahtjeva EPR-a i jesu li ti gospodarski subjekti i dalje dužni na neki način izvještavati o podacima o potrošnji ili ne?
- Je li napravljena procjena slobodnih sudionika u EPR sustavu i koji udio na tržištu predstavljaju ti gospodarski subjekti;
- Kolika je dakle tržišna pokrivenost prikupljenih podataka;

- Je li prijavljena brojka potrošnje povećana kako bi obuhvatila manje od 100% pokrivenosti tržišta u skupu podataka; i
- Kako su izračunate ekstrapolacije podataka.

Slična razmatranja primjenjivat će se na niz metodologija prikupljanja podataka. Na primjer, ako se podaci prikupljaju od trgovaca na malo, potrebno je navesti pokrivenost tržišta odabranom metodologijom prikupljanja podataka i navesti jesu li rađene bilo kakve prilagodbe podataka kako bi se postigla puna pokrivenost.

Ukratko, u odgovoru na pitanje 4.1 treba jasno navesti pokrivenost tržišta postignutu odabranom metodologijom prikupljanja podataka, a tamo gdje je pokrivenost manja od 100 %, treba objasniti jesu li prijavljene brojke potrošnje prilagođene kako bi se to uzelo u obzir.

2. Statistička istraživanja

Ako se za prikupljanje podataka koriste statistička istraživanja, važno je ispuniti pitanje 4.3, navodeći pojedinosti o obuhvatnim istraživanjima i udjelu tržišta zastupljenog u prikupljenim podacima. Ako je pokrivenost manja od 100 %, tada treba dostaviti pojedinosti o opsegu iz kojeg su podaci ekstrapolirani kako bi se postigla puna pokrivenost. Potrebno je dostaviti pojedinosti o izračunu ekstrapolacije. Također je važno ispuniti pitanje 4.4, dajući detaljne metodološke informacije o svim statističkim istraživanjima. To uključuje pružanje pojedinosti o razinama pouzdanosti i marginama pogreške, budući da je to bitno za razumijevanje točnosti rezultata i koliko su podaci ankete reprezentativni za cijelo tržište.

A. Dodatak – Daljnje upute o popunjavanju izvještajnih tablica

Izvori podataka

Kvaliteta podataka u izvješću prvenstveno ovisi o sustavima za prikupljanje podataka od gospodarskih subjekata, bilo o broju/masi laganih plastičnih vrećica za nošenje koji se stavljaju na tržište svake kalendarske godine ili o broju/masi predmetnih vrećica temeljem obveznih poreza ili pristojbi uz informaciju o broju/masi vrećica izuzeti od obveznih poreza ili pristojbi.

Gospodarski subjekti koji mogu biti uključeni:

- Proizvođači laganih plastičnih vrećica za nošenje;
- Uvoznici laganih plastičnih vrećica za nošenje;
- Trgovci na malo; i
- Industrijska tijela i predstavnici koji uspoređuju podatke koje su im dostavili drugi gospodarski subjekti (npr. HGK, HOK i ostala udruženja i zajednice industrije i/ili trgovine)

Vrste sustava koji se koriste za prikupljanje podataka od gospodarskih subjekata mogu uključivati:

- Izvještavanje putem registara ambalaže;
- Izvještavanje putem shema proširene odgovornosti proizvođača (EPR);
- Izravno izvještavanje tijela državne uprave

Ukoliko postoje količine koje gospodarski subjekti nisu prijavili, poput onih izuzetih od zahtjeva za prijavu, potrebno je izvršiti ispravke podataka koje su dostavili gospodarski subjekti kako bi se oni uzeli u obzir. Takvi se ispravci mogu temeljiti na izvorima podataka koji poduzimaju procjene dodatnih vrećica koje gospodarski subjekti nisu prijavili.

Drugi izvori podataka mogu uključivati:

- Državne upravne organizacije (npr. DZS, Financijska agencija, Porezna uprava); i
- Istraživački instituti i konzultantske kuće.

Različiti izvori podataka od različitih gospodarskih subjekata mogu poslužiti da se izvrše unakrsne provjere podataka.

Dobrovoljni podaci

Gdje god je moguće potrebno je ispuniti svijetloplavo osjenčane okvire za dobrovoljno prijavljivanje podataka (o laganim plastičnim vrećicama za nošenje podijeljenim po vrećicama s debljinom stjenke ispod 15 mikrona i vrećicama s debljinom stjenke između 15 i 50 mikrona te za dodatnu kategoriju plastičnih vrećica za nošenje s debljinom stjenke od 50 mikrona ili više).

Izvješćivanje o vrlo laganim plastičnim vrećicama za nošenje posebno je važno ako su te vrećice isključene iz nacionalnih mjera i ciljeva smanjenja potrošnje kako bi se pratili trendovi

u količinama sa i bez mjera te njihov međusobni utjecaj. U takvim slučajevima samo pružanje obveznih podataka možda neće biti dovoljno za točnu demonstraciju uspješnosti u odnosu na ciljeve smanjenja sadržane u Direktivi (EU) 2015/720.

Ako su vrlo lagane plastične vrećice za nošenje isključene iz nacionalnih mjera smanjenja potrošnje, potrebno je popuniti svijetloplavo osjenčane okvire sa dobrovoljnim podacima, kako bi se postigla točna procjena učinka.

Prikupljanje dodatnih podataka o plastičnim vrećicama s debljinom stjenke od 50 mikrona ili više omogućuje praćenje promjena u obrascima potrošnje tijekom vremena, bilježeći moguće učinke zamjene i izbjegavanja. Na primjer, povećava li se potrošnja vrećica od 50 mikrona ili više kako se smanjuje potrošnja vrećica ispod 50 mikrona, kao odgovor na mjere smanjenja usmjerene na lagane plastične vrećice za nošenje.

Izračunavanje ponderiranih prosjeka

Kako bi se izračunali ponderirani prosjeci potrebno je od gospodarskih subjekata zahtjevati da navedu masu po laganoj plastičnoj vrećici za nošenje za koje su prijavili da su stavljeni na tržište. Preporuka je tražiti specifične mase po kategoriji debljine stjenke (u mikronima) i do treće znamenke (miligrami) za lagane plastične vrećice za nošenje koje stavljaju na tržište. To je zato što će gospodarski subjekti vjerojatno znati masu vreća prema kategoriji debljine stjenke.

U RH putem EPR sustava subjekti koji na tržište stavljaju vrećice za nošenje dužni su izvještavati o količinama vrećica stavljenim na tržište u jedinici mase, a od 2020. godini i u broju komada. Zbrojem svih masenih količina uz pripadajuće količine u broju komada automatski se dobivaju ponderirani prosjeci specifičnih masa po kategorijama vrećica te nema potrebe za izračunima po koracima navedenim u Smjernicama za izvješćivanje o godišnjoj potrošnji laganih plastičnih vrećica za nošenje (koraci su raspisani za slučajeve gdje je uz količine u masi dostupan podatak o specifičnoj masi vrećica po kategorijama).

Primjeri metodologija prikupljanja podataka

Ovaj odjeljak pruža primjere metodologija i najbolje prakse za prikupljanje podataka o potrošnji laganih plastičnih vrećica za nošenje. U nastavku su dati neki opisi najbolje prakse prikupljanja podataka za tablicu 6 izvješća.

Najbolja praksa za izvješćivanje pomoću tablice 6

Prikupljanje podataka od proizvođača/uvoznika

Tablica 6. koristi se u slučajevima kada su uspostavljeni sustavi za prikupljanje podataka od gospodarskih subjekata o masi laganih plastičnih vrećica za nošenje stavljenih na tržište. Tri takva sustava sposobna za prikupljanje visokokvalitetnih podataka su:

- Prikupljanje podataka putem izvješća u registar ambalaže;
- Prikupljanje podataka putem izvješćivanja prema zahtjevima proširene odgovornosti proizvođača (EPR), pri čemu gospodarski subjekti općenito izvješćuju organizacije koje upravljaju EPR shemama;

- Izravno izvještavanje tijela državne uprave (kao što su ministarstva zaštite okoliša ili financija).

Važno je da sustavi prikupljanja podataka pokriju što je moguće veći dio tržišta. Ukoliko nije moguće postići 100% pokrivenost tržišta potrebno je poboljšati podatke ili napraviti druge ispravke prema potrebi. Na primjer, kada se podaci prikupljaju putem EPR sheme, gospodarski subjekti ispod de minimis razine za uključivanje u shemu neće biti zastupljeni, kao ni subjekti koji izbjegavaju plaćanje, tzv. „free-riders-i“. U tim slučajevima potrebno je napraviti procjene udjela tržišta koje nije zastupljeno, a brojeve potrošnje prilagoditi u skladu s tim. Najbolja praksa je zakonski propisati obvezno izvješćivanje svih gospodarskih subjekata koji stavljaju lagane plastične vrećice za nošenje na tržište, bez izuzeća. Ako to nije slučaj, preporuka je posavjetovati se sa nacionalnim statističkim uredom za savjet o osiguravanju reprezentativnog uzorka.